

МСБ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ PROZORRO

Публічні закупівлі є найважливішою діяльністю як для державних організацій в якості споживачів різноманітних товарів і послуг, так і для бізнесових структур в якості їх постачальників. В Україні з 2016 року впроваджена система електронних публічних закупівель ProZorro. З її впровадженням державні організації отримали переваги зручного та зрозумілого процесу закупівель на базі відкритої конкуренції постачальників, результатом чого є кардинальна економія коштів платників податків та часу як державних службовців, так і підприємців. З іншого боку, бізнесові структури отримали можливість вільно і відкрито приймати участь в державних закупівлях, незалежно від розміру та форми і структури існування. З цієї точки зору одним з важливіших напрямків розвитку і розповсюдження публічних закупівель в Україні є залучення представників малого та середнього бізнесу (МСБ).

Дане дослідження присвячене аналізу динаміки участі МСБ в публічних закупівлях в Україні за три повних послідовних роки (2017-2019рр.). Цей аналіз спирається на дані професійного модулю аналітики ProZorro [1].

В якості типових представників МСБ було обрано фізичних осіб-підприємців (далі – ФОП). Проведений аналіз стосується частки ФОП серед всіх учасників системи публічних закупівель ProZorro за параметрами кількості тендерів та очікуваної вартості закупівель (таблиця 1).

Як видно з таблиці, найбільш затребуваними процедурами, в яких брали участь ФОП, були допорогові закупівлі, процедури звітування про укладений договір, відкриті торги та переговорні процедури для потреб оборони.

З таблиці вочевидь простежується тенденція збільшення частки участі ФОП за параметром кількості тендерів майже за усіма процедурами закупівлі (за винятком відкритих торгів із публікацією англійською мовою, які, зрозуміло, є досить складними для МСБ з точки зору мовних та процедурних обмежень). Загалом за всіма процедурами закупівлі доля ФОП поступово збільшувалась з 25,01% до 26,11%.

Таблиця 1

Доля участі ФОП в системі публічних закупівель ProZorro, 2017-2019рр. за параметрами кількості тендерів та очікуваної вартості закупівель, % [1]

Процедура закупівлі	Кількість тендерів			Очікувана вартість		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Допорогова закупівля	26,86	27,62	27,98	4,83	3,21	8,80
Процедура звітування про укладений договір	27,67	28,07	28,39	10,57	12,59	11,25
Переговорна процедура	5,77	8,01	8,16	1,20	1,34	1,54
Переговорна процедура за нагальною потребою	0,57	0,51	0,56	0,22	0,32	0,23
Відкриті торги	11,10	12,08	13,47	3,90	3,84	4,98
Відкриті торги із публікацією англійською мовою	2,41	2,71	2,38	0,52	0,57	0,47
Переговорна процедура (для потреб оборони)	10,61	6,80	12,47	1,82	1,00	1,24
Загалом	25,01	25,59	26,11	3,15	3,68	4,07

Доля ФОП за параметром очікуваної вартості закупівель значно відстає від відповідних показників за параметром кількості закупівель, що зрозуміло, оскільки ФОП часто мають фінансові/ технічні/ технологічні/ організаційні обмеження для участі в надвеликих закупівлях, але їх велика кількість обумовлює високу долю за параметром кількості тендерів.

За параметром очікуваної вартості закупівель теж можна констатувати поступове збільшення долі ФОП загалом за всіма процедурами закупівлі (з 3,15% до 4,07%), однак за окремими процедурами закупівлі картина не така однорідна. Так, для допорогових закупівель і відкритих торгів доля ФОП знизилась в 2018 році, але зросла вище початкового рівня в 2019 році. Доля процедур звітування про укладений договір та переговорних процедур за нагальною потребою, навпаки, зросла в 2018 році, однак впала в 2019, але перевищила рівень 2017 року. Доля переговорних процедур для потреб оборони та відкритих торгів із публікацією англійською мовою знизилась в 2019 році в зрівнянні з початковим рівнем.

Таким чином, проведене дослідження дозволило зробити висновок про поступову активізацію участі ФОП в публічних закупівлях в Україні впродовж 2017-2019рр. щонайменше для основних процедур закупівель – допорогових закупівель, процедур звітування про укладений договір та відкритих торгів.

Список використаних джерел

1. Професійний модуль аналітики [Електронний ресурс]. ProZorro. 2018. Режим доступу до ресурсу: <http://bipro.prozorro.org>.